

Doniyor kitobi — O‘ttiz to‘rtinchi qism

Doniyorning ochilishi: Yer tarixining va Xudoning hukmlarining ichidan o‘tuvchi bashoratli sayohat

Jeff Pippenger

2023-12-29

Doniyor kitobining dastlabki olti bobi Vahiy 13-bobdagi yer yirtqichining tarixini ifodalaydi. Qo‘shma Shtatlar (yer yirtqichi) Injil bashoratining oltinchi shohligi sifatida 1798-yilda, papalik (Vahiy 13-bobdagi dengiz yirtqichi) bashoriy o‘limli yara olgan paytda boshlangan va Injil bashoratining beshinchi shohligi sifatida o‘z hukmronligini yakunlagan.

Yer hayvoni tarixiyati Xudoning hukmlari yaqinlashayotgani haqidagi ogohlantirish tarixidir. Yer hayvoni tarixining boshida Xudoning tergov hukmi boshlandi, yer hayvoni tarixining oxirida esa Xudoning ijro hukmi boshlanadi. Boshida Xudoning tergov hukmi yaqinlashayotgani haqidagi ogohlantirish Vahiy kitobining o‘n to‘rtinchi bobidagi birinchi farishtaning xabari orqali ifodalangan bo‘lib, u 1798 yilda “oxir zamon”da yetib keldi. Oxirida esa Xudoning ijro hukmi yaqinlashayotgani haqidagi ogohlantirish Vahiy kitobining o‘n to‘rtinchi bobidagi uch farishtaning xabarlari sifatida ifodalangan bo‘lib, ular 1989 yilda “oxir zamon”da yetib keldi.

“Oxirzamon”ning har bir davrida Doniyor kitobining bir qismi muhrdan ochiladi. Yer hayvoni tarixining boshlanishida, 1798 yilda, Doniyorning yettinchi, sakkizinchi va to‘qqizinchi boblari muhrdan ochildi. Bu boblar Ulai daryosi vahiyati sifatida ifodalangan. Yer hayvoni tarixining yakuniy davrida, 1989 yilda, Doniyorning o‘ninchi, o‘n birinchi va o‘n ikkinchi boblari muhrdan ochildi. Bu boblar Hiddekel daryosi vahiyati sifatida ifodalangan. Doniyor kitobi qachon muhrdan ochilsa, o‘sha paytda yashayotgan avlod ustiga uch bosqichli sinov jarayoni keltiriladi.

U dedi: “O‘z yo‘lingdan bor, ey Doniyor; chunki bu so‘zlar oxirzamon vaqtigacha yopiq va muhrlangan turadi. Ko‘plar poklanadi, oppoq qilinadi va sinaladi; ammo yovuzlar yovuzlik qiladi; yovuzlarning hech biri tushunmaydi; lekin donolar tushunadi.” Doniyor 12:9, 10.

Uch bosqichli sinov jarayoni ibroniy alifbosining birinchi, o‘n uchinchi va oxirgi harflarini birlashtirish orqali hosil qilingan, “haqiqat” deb tarjima qilinadigan ibroniycha so‘zning tuzilishiga asoslanadi. Bu ibroniycha so‘z Xudoning yaratuvchi qudratini ifodalaydi va o‘zida mujassam etadi. Barcha bashoratli haqiqat, Doniyor kitobining o‘n ikkinchi bobidagi uch bosqichli sinov jarayoni kabi, ana shu so‘z ustiga qurilgandir. Bu so‘z nafaqat Xudoning yaratuvchi qudratini, balki Haqiqat bo‘lgan Iso Masihni ham ifodalaydi; U, shuningdek, ibroniy alifbosining birinchi va oxirgi harflari bilan ifodalanganidek, Birinchi va Oxirgidir.

1798-yilda tergov hukmining yaqinlashuvi haqidagi ogohlantirish oxirzamon davrida yetib kelgan paytda, yer maxluqining dastlabki tarixi Vahiy kitobining o‘n to‘rtinchi bobidagi birinchi farishta orqali ifodalanadi. Vahiy kitobining o‘n to‘rtinchi bobidagi birinchi farishtaning xabari haqiqat bo‘lgan va 1798-yilda birinchi farishta kelganida o‘sha avlod oldida turgan uch bosqichli sinov jarayonini ifodalagan uch bosqichning har birini o‘z ichiga oladi.

Va men osmonning oʻrtasidan uchib ketayotgan yana bir farishtani koʻrdim; unda yer yuzida yashovchilarga, har bir elatga, qavmga, tilga va xalqqa vaʼz qilinajak abadiy xushxabar bor edi. U baland ovoz bilan dedi: Xudodan qoʻrqing va Unga ulugʻvorlik bering; chunki Uning hukmi soati keldi; osmonni, yerni, dengizni va suv buloqlarini yaratganga sajda qiling. Vahiy 14:6, 7.

Yer hayvonining yakuniy tarixi, ijro etuvchi hukmning yaqinlashuvi haqidagi ogohlantirish 1989 yilda, oxirzamon vaqtida kelganida, Vahiy kitobining oʻn toʻrtinchi bobidagi uch farishta orqali ifodalanadi. Vahiy oʻn toʻrtidagi uch farishta haqiqat boʻlgan uch bosqichni ifodalaydi, va uch farishta 1989 yilda uchinchi farishta kelgan paytda yashagan avlodga roʻbaroʻ kelgan uch bosqichli sinov jarayonini ifodalaydi.

Va men osmonning oʻrtasida uchib ketayotgan boshqa bir farishtani koʻrdim; uning qoʻlida yer yuzida yashovchilarga, har bir elatga, qabilaga, tilga va xalqqa eʼlon qilinadigan abadiy xushxabar bor edi. U baland ovoz bilan shunday der edi: Xudodan qoʻrqinglar va Unga ulugʻvorlik beringlar; chunki Uning hukm soati keldi; osmonni, yerni, dengizni va suv buloqlarini yaratganga sajda qilinglar. Uning ortidan boshqa, ikkinchi farishta ergashib, shunday dedi: Bobil yiqildi, yiqildi, oʻsha buyuk shahar; chunki u barcha xalqlarga oʻz zinosi gʻazabining sharobidan ichirdi. Ularning ortidan uchinchi farishta ham ergashib, baland ovoz bilan shunday dedi: Kimki mahluqqa va uning tasviriga sajda qilsa, hamda uning tamgʻasini peshonasiga yoki qoʻliga qabul qilsa, oʻsha ham Xudoning gʻazabi sharobidan ichadi; bu sharob Uning qahr kosasiga aralashtirilmagan holda quyilgandir; va u muqaddas farishtalar huzurida hamda Qoʻzi huzurida olov va oltingugurt bilan azoblanadi. Ularning azobi tutuni abadulabad koʻtarilib turadi; va mahluqqa hamda uning tasviriga sajda qiluvchilar, shuningdek uning nomi tamgʻasini qabul qilgan har bir kishi uchun kechayu kunduz orom yoʻqdir. Muqaddaslarning sabr-toqati mana shundadir: bular Xudoning amrlarini va Isoning imonini saqlaydiganlardir. Vahiy 14:6–12.

Daniyor kitobi uch farishtaning xabarlari asosida tuzilgan. Bu tuzilma ibroniy tilidagi “haqiqat” soʻzining uch bosqichini ham, unga muvofiq boʻlgan uch bosqichli sinov jarayonini ham oʻz ichiga oladi, biroq sinov jarayoni Vahiy kitobining oʻn uchinchi bobidagi yer hayvonining tarixiy chizigʻi (Amerika Qoʻshma Shtatlari), shuningdek yer hayvonining ikki shoxining tarixiy chizigʻi (respublikachilik va protestantizm) ustida ochiladi. Amerika Qoʻshma Shtatlarining 1798-yildan boshlanib, tez orada keladigan yakshanba qonunigacha davom etadigan tarixi Yettinchi kun Adventistlar jamoati mavjud boʻlgan tarix davrining oʻzidir. Shu sababli Daniyor kitobi 1798-yildan boshlanib, tez orada keladigan yakshanba qonunigacha davom etadigan Adventizm tarixini tasvirlaydigan tuzilmani ham oʻz ichiga oladi. Shunday qilish orqali Daniyor kitobi Vahiy kitobida ifodalangan oʻsha bir xil bashoratli tarixlarni koʻrsatib beradi va shu tariqa ikkinchi guvohning xabarini kamolga yetkazadigan birinchi guvohni taqdim etadi. Bu ikki kitobning mukammallikka yetishi Eski Ahd va Yangi Ahd oʻrtasidagi munosabatda mavjud boʻlgan ayni bashoratli hodisa orqali amalga oshadi.

“Xudoning Oʻgʻli sifatida Isoning hayoti, oʻlimi va tirilishi tarixi Eski Ahdda mavjud boʻlgan dalillarsiz toʻla isbotlab boʻlmaydi. Masih Eski Ahdda ham Yangi Ahddagidek ravshan ochib berilgan. Biri kelajak Najotkor haqida shahodat beradi, boshqasi esa paygʻambarlar oldindan aytgan tarzda kelgan Najotkor haqida shahodat beradi. Najot rejasini qadrlash uchun Eski Ahd

Muqaddas Yozuvlarini mukammal tushunish lozim. Aynan bashoratli o'tmishdan porlab kelayotgan ulug'vor nur Masihning hayotini va Yangi Ahd ta'limotlarini ravshanlik hamda go'zallik bilan ochib beradi. Isoning mo'jizalari Uning ilohiyligining dalilidir; ammo U dunyoning Qutqaruvchisi ekanining eng kuchli dalillari Eski Ahd bashoratlari Yangi Ahd tarixi bilan qiyoslanganda topiladi. Iso yahudiylarga shunday degan edi: 'Muqaddas Yozuvlarni tekshiringlar; chunki ularda abadiy hayotga ega bo'lamiz, deb o'ylaysizlar, aynan ular Men haqimda shahodat beradi.' O'sha vaqtda Eski Ahdnikidan boshqa hech qanday Muqaddas Yozuv mavjud emas edi; shunday ekan, Najotkorning bu amri ravshandir." Spirit of Prophecy, 3-jild, 211.

"Isoga tegishli hayot, o'lim va tirilish tarixi" Masihning insoniyat uchun qilgan ishini jamlaydi va uch qadamga guvohlik beradi; o'sha uch qadam esa "haqiqat"dir. Ibroniycha "haqiqat" so'zi birinchi va oxirgi, boshi va oxiri, Alfa va Omega bo'lgan Isoni ifodalaydi; so'zning o'zi ham xuddi shu narsani bildiruvchi birinchi va oxirgi harflardan tarkib topgan, chunki Alfa va Omega sifatida Iso bir narsaning nihoyasini o'sha narsaning boshlanishi bilan birga namoyon etadi. Masihning hayoti, o'limi va tirilishi haqiqatdir, chunki, boshqa narsalar qatori, ular uch qadam bilan ifodalanadi, va birinchi hamda oxirgi qadam ikkalasi ham "hayot"dir, zero "hayot" ham, "tirilish" ham "hayot"dir. Ibroniycha so'zdagi o'rta harf alifboning o'n uchinchi harfidir, o'n uch esa isyonning ramzidir; Masihning o'limi Shaytonning va uning isyoniga qo'shilgan Odamning o'g'illarining isyoni tufayli yuzaga kelgan.

Vahiy kitobidagi Iso Masihning Vahiyini anglash insoniy sinov muddatining yopilishidan sal oldin muhrdan yechiladi, va o'sha vaqtda muhrdan yechiladigan haqiqatning asosiy unsurlaridan biri shuki, Masih "haqiqat"dir, ya'ni O'z Kalomida mavjud bo'lishini O'zi tayin etgan haqiqatlar ustiga Alfa va Omega sifatida O'z imzosini qo'yadigan Alfa va Omegadir. Oqsoch opa shunday deb yozganida: "Iso hayoti, o'limi va tirilishi tarixi, ya'ni Xudoning O'g'li sifatidagi tarixi, Eski Ahdda mavjud dalillarsiz to'liq isbotlab bo'lmaydi. Masih Eski Ahdda Yangi Ahddagidek ravshan ochib berilgan," u ko'radiganlar uchun shuni tasdiqlamoqdaki, Vahiy kitobining o'n to'rtinchi bobidagi uch farishtaning xabari (ular ham xuddi shu uch bosqich — "hayot, o'lim va tirilish" asosida tuzilgan) Doniyor kitobida "mavjud dalillarsiz to'liq isbotlab bo'lmaydi."

U, shuningdek, Doniyor kitobi hali "kelajakdagi" bir Bobil haqida guvohlik berishini, Vahiy kitobi esa Doniyor kitobi bashorat qilgan tarzda "kelib bo'lgan" Bobil haqida guvohlik berishini ko'rsatmoqda. Bundan tashqari, ushbu qo'llanish Vahiy kitobini "qadrlash uchun" Doniyor kitobi "mukammal darajada tushunilgan bo'lishi kerak"ligini aniqlaydi, chunki aynan Doniyor kitobidan keladigan "ulug'langan nur" Vahiy kitobidagi Masihning hayoti va ta'limotlarini "ravshanlik va go'zallik bilan" namoyon etadi.

Uning so'zlarini shuningdek shunday tushunish mumkinki, Vahiy kitobida ifodalangan "Isoning mo'jizalari" "Uning ilohiyligining isboti"dir; "ammo Uning dunyoning Najotkori ekanligining eng kuchli dalillari" Doniyor kitobining bashoratlari Vahiy kitobining "tarixi bilan taqqoslanganda" topiladi. Bundan tashqari, "Iso yahudiylarga: 'Muqaddas Yozuvlarni tadqiq qilinglar; chunki sizlar ularda abadiy hayot bor deb o'ylaysizlar, va aynan ular Men haqimda guvohlik beradilar', deganida", bugungi ruhiy yahudiylar uchun Iso Masihning Vahiysi haqida

guvohlik beradigan narsa Doniyor kitobi ekanini, va sinov muddati yakunlanishidan sal oldin muhrdan yechiladigan o'sha vahiyda abadiy hayot topilishini ham anglash mumkin.

Doniyor kitobi Vahiy kitobida kamolotga yetkaziladigan bashoratli haqiqatlarni bayon etadi. U ibroniy tilidagi "haqiqat" so'zi bilan ifodalangan uch bosqich asosida tuzilgan bo'lib, shu sababli kitobning o'zi bu haqiqatlar muhrdan yechilib ochib beriladigan avlod uchun bir sinovni ifodalaydi. Isoning O'zi, Alfa va Omega sifatida, Vahiy kitobining eng birinchi so'zlari va birinchi bobidayoq bevosita alohida ta'kidlanadi. Ushbu maqolalar, shuningdek, Doniyorning birinchi bobi Vahiyning o'n to'rtinchi bobidagi birinchi farishta xabarining xuddi o'sha bashoratli tuzilishi va xususiyatlariga ega ekanini ham ko'rsatdi.

Birinchi farishtaning xabari ham, Doniyor kitobining birinchi bobi ham, Alfa va Omeganing o'ziga xos belgisi bo'lgan uch bosqichli sinov jarayonini aniqlab beradi. Bob so'zma-so'z Bobilning so'zma-so'z Yahudoni zabt etishi bilan boshlanadi, va kitob Doniyor kitobining o'n birinchi bobidagi so'nggi olti oyatda tasvirlangan Bobil bilan Yahudo o'rtasidagi oxirgi jangga olib boradi. O'sha oyatlarda, Maykl o'rnidan turib, insoniy sinov muddati yakuniga yetar ekan, ruhiy Bobil xuddi ruhiy Yahudo tomonidan zabt etiladi. O'sha oyatlar Bobil bilan Yahudo o'rtasidagi urushning bashoratli tarixining yakunini ifodalaydi. O'sha oyatlarda o'limli yaraning tuzalishi tasvirlangan.

O'limli yarasining tuzalishini tasvirlaydigan oyatlar Doniyor 11-bobning qirqinchi oyatidan boshlanadi; bu oyat "Va oxirat zamonida" degan so'zlar bilan boshlanadi. Oyatdagi "oxirat zamon" 1798-yilni ifodalaydi; o'sha paytda papachilikka o'limli yarasi yetkazilgan edi. So'ngra oyatlar o'limli yaraning qanday tuzalishi haqidagi voqeani bayon qiladi: papachilik avval o'z dushmani — janub shohi (Sovet Ittifoqi)ni, keyin o'z ittifoqchisi — ulug'vor yurt (Qo'shma Shtatlar)ni, uchinchi esa o'z qurboni — Misr (Birlashgan Millatlar Tashkiloti)ni zabt etadi. Qirq beshinchi oyatda esa papachilik (shimol shohi) o'z nihoyasiga yetadi va unga yordam beradigan hech kim bo'lmaydi. Oyatlardagi papachilikning o'limli yarasining tuzalishi haqidagi hikoya 1798-yilda papachilikning qulashi bilan boshlanadi va papachilikning so'nggi ko'tarilishi hamda qulashi bilan yakunlanadi. Mazkur parchanning boshlanishi bilan yakuni orasidagi oyatlar esa o'rtadagi isyonni aniqlab beradi.

Ibroniylar alifbosining birinchi harfi, o'n uchinchi harfi va oxirgi harfi birlashtirilishi orqali "haqiqat" ma'nosini bildiruvchi ibroniycha so'z hosil qilingan. O'n uch soni isyonni va birinchi bilan oxirgi orasidagi tarixni ramziy ifodalaydi. Doniyor kitobidagi bashoratning yakuniy parchasida kitobning eng birinchi oyatlarida tasvirlangan ayni o'sha kurash yana tasvirlanadi. O'sha oyatlar birinchi bobga kirish bo'lib xizmat qiladi; u yerda biz haqiqat bo'lgan uch bosqichli sinov jarayonini topamiz. So'ng yakuniy parchada ham ayni shu uch bosqichni ko'ramiz, chunki u papalikning birinchi qulashidan boshlanib, papalikning oxirgi qulashida tugaydi, va o'rtasiga so'nggi kunlarning isyoni joylashtirilgan.

Doniyor kitobining o'n birinchi bobidagi o'sha so'nggi olti oyat ichida haqiqatning ikkinchi guvohligi mavjud, chunki papalik ag'darishi zarur bo'lgan birinchi jug'rofiy hokimiyat (janub shohi) ajdarho qudratining timsolidir; uch jug'rofiy hokimiyatning oxirgisi (Misr) ham shundaydir.

Halokatli yaraning tuzalishi uchun zarur bo‘lgan uch bosqichli zabt etish janub shohidan boshlanadi; u ateizmning ajdarho qudratining timsolidir, uch hokimiyatning oxirgisi esa, Misr orqali ifodalangan holda, ajdarho bilan bog‘liq ateizmning Muqaddas Kitobdagi asosiy timsolidir. Darhaqiqat, ushbu parchadagi qirqinchi oyatda “janub” deb tarjima qilingan so‘z “negeb”dir; u ba‘zan Misr deb tarjima qilinadi. Uch to‘siqda haqiqatning muhri bor, chunki birinchi to‘siq oxirgi to‘siqdir. O‘rtadagi qudrat ulug‘vor yurtidir (Amerika Qo‘shma Shtatlari). Amerika Qo‘shma Shtatlari — yakshanba qonuni isyoni yuzaga keltiriladigan joydir, va Amerika Qo‘shma Shtatlarining boshlanish davridagi timsoli o‘n uch mustamlaka edi.

Alfa va Omeganning muhri Doniyor kitobi bo‘ylab singib ketgan bo‘lib, u Vahiy kitobi bilan birga qaralganda Iso Masihning ilohiyligini tasdiqlaydigan guvohlikni taqdim etadi. Doniyor kitobining o‘n ikkinchi bobiga va kitob muhrdan yechiladigan avlodda yuz beradigan uch bosqichli sinov jarayoniga ko‘ra, Doniyor kitobi tuzilishining vahiyini rad etish — yovuzlar deb belgilanganlar orasida bo‘lishdir. Vahiy kitobining o‘n to‘rtinchi bobiga ko‘ra esa, Doniyor kitobi tuzilishining vahiyini rad etish — hayvon va uning suratiga sajda qiluvchilar deb belgilanganlar orasida bo‘lishdir.

Vahiy kitobi sinov muddati yakunlanishidan sal avval Iso Masihning Vahiyi muhrsizlanishini ko‘rsatadi, va Iso Masihning Vahiyi Doniyor kitobining tuzilmasi muhrdan ochilishini o‘z ichiga oladi.

“Odamlar tomonidan davlat ishlarining mas’uliyatlari va olamshumul hukmronlik qiluvchi saltanatlarining sirlariga sazovor etilgan Doniyor, Xudo tomonidan ham Uning elchisi sifatida sharaflandi va unga kelajak zamonlarning sirlari haqida ko‘p vahiyar berildi. Uning o‘z nomi bilan ataluvchi kitobning 7-bobidan 12-bobigacha o‘zi qalamga olgan ajoyib bashoratlari, hatto payg‘ambarning o‘zi tomonidan ham to‘liq anglanmagan edi; biroq hayotiy mehnatlari nihoyasiga yetishidan oldin, unga “kunlarning oxirida” — bu dunyo tarixining yakunlovchi davrida — u yana o‘z ulushi va o‘rnida turishiga ijozat berilishi haqidagi muborak ishonch ato etildi. Xudoning ilohiy maqsad haqida ochib berganlarining barchasini anglash unga berilmagan edi. “So‘zlarni yashir va kitobni muhrla”, deb unga o‘zining bashoratli yozuvlari haqida buyurildi; bular “oxirzamon vaqtigacha” muhrlangan bo‘lishi kerak edi. “Yo‘lingda davom et, ey Doniyor,” deb farishta Yahovaning sodiq xabarchisiga yana amr qildi; “chunki bu so‘zlar oxirzamon vaqtigacha yopiq va muhrlangan bo‘lur.... Sen esa oxirigacha o‘z yo‘lingda davom et; chunki sen orom olursan va kunlarning oxirida o‘z ulushingda turursan.” Doniyor 12:4, 9, 13.

“Biz bu dunyo tarixining yakuniga yaqinlashar ekanmiz, Doniyor qalamiga mansub bashoratlar alohida e’tiborimizni talab qiladi, chunki ular aynan biz yashayotgan davrga taalluqlidir. Ular bilan Yangi Ahd Muqaddas Bitiklarining so‘nggi kitobidagi ta’limotlar bog‘lanishi lozim. Shayton ko‘plarni Doniyor va vahiy ko‘ruvchi Yuhanning yozuvlaridagi bashoratga oid qismlarini tushunib bo‘lmaydi, deb ishonishga yetakladi. Ammo maxsus baraka bu bashoratlarni o‘rganishga hamroh bo‘lishi haqidagi va’da ravshandir. ‘Donolar tushunurlar’ (10-oyat), degan so‘zlar keyingi kunlarda muhrdan yechiladigan Doniyor vahiyarlari haqida aytilgan edi; va asrlar davomida Xudoning xalqiga yo‘l-yo‘riq bo‘lishi uchun Masih O‘z quli Yuhannoga bergan vahiy haqida esa shunday va’da berilgan: ‘Ushbu bashorat so‘zlarini

o'qiydigan ham, eshitadiganlar ham, unda yozilganlarga rioya qiladiganlar ham baxtlidir'.
Vahiy 1:3." Payg'ambarlar va Shohlar, 547.

Uayt opa-singil o'z davri va zamoni haqida kelasi zamonda so'zlab, shunday degan edi: "bu dunyo tarixining yakuniga yaqinlashar ekanmiz", "donolar tushunadilar", ya'ni "Doniyor tomonidan yozib qoldirilgan bashoratlar bizning alohida e'tiborimizni talab qiladi, chunki ular aynan biz yashab turgan zamonga taalluqlidir." "Kelajak asrlarning sirlari haqidagi ko'p vahiyilar. Uning o'z nomi bilan atalgan kitobning yettidan o'n ikkinchi boblarigacha yozib qoldirgan ajoyib bashoratlari" "oxirgi kunlarda muhrdan yechiladi."

Doniyor kitobi muhrdan yechilganda, Yahudo qabilasining Arsloni Doniyor kitobini O'z xalqiga bergan paytda yashayotgan avlodni sinovdan o'tkazadigan uch bosqichli poklanish jarayonini yuzaga keltiradi. Vahiy kitobining o'ninchi bobida Opa Uayt bizga tushib kelgan farishta "Iso Masihning O'zidan kam bo'lmagan zot" ekanini ma'lum qiladi. Vahiy kitobining o'ninchi bobida farishtaning qo'lida ochiq bir kichik kitob bor edi va Yuhannoga uni olib yeyish buyurilgan edi. O'sha kitob Yahudo qabilasining Arsloni tomonidan muhrdan yechilgan edi; U Iso Masihning O'zidan kam bo'lmagan zotdir, demak Yuhannoga yeyish buyurilgan kitob Doniyorning kichik kitobi edi.

"Yahudo qabilasidan bo'lgan Arslon kitobning muhrlarini ochdi va Yuhannoga bu oxirgi kunlarda nima bo'lishi kerakligi haqidagi vahiy berdi.

"Daniyel o'z ulushida turdi, toki oxirzamon paytiga qadar muhrlangan bo'lgan o'z shahodatini ko'tarsin; o'sha paytda birinchi farishtaning xabari bizning olamimizga e'lon qilinishi kerak edi. Bu masalalar ayni mana shu oxirgi kunlarda cheksiz ahamiyatga egadir; ammo 'ko'plar poklanib, oqartirilib, sinaladilar', 'fosiqlar esa fosiqlik qiladilar; va fosiqlardan hech biri tushunmaydi.' Bu naqadar haqiqatdir! Gunoh — Xudoning qonunini buzishdir; va Xudoning qonuniga doir nurni qabul qilmaydiganlar birinchi, ikkinchi va uchinchi farishtalarning xabarlarini e'lonini tushunmaydilar. Daniyel kitobi Yuhannoga berilgan vahiyda muhrdan yechiladi va bizni bu yer tarixining so'nggi manzaralariga tomon olib boradi.

"Birodarlarimiz biz so'nggi kunlarning xatarlari orasida yashayotganimizni yodda tutadilarmi? Vahiyini Doniyor bilan bog'liq holda o'qing. Bu narsalarni o'rgating." Testimonies to Ministers, 115.

Hozir muhrdan chiqarilayotgan Doniyor kitobining tuzilishi haqidagi vahiyini rad etish, yovuzlar deb ta'riflanganlar qatorida bo'lish demakdir. Doniyorning dastlabki olti bobi Adventizmning bashoratli tarixini, yer hayvonini, Ishayo kitobining yigirma uchinchi bobidagi ramziy yetmish yilni, Protestantizm va Respublikaçilikning ikki shoxini, birinchi va ikkinchi farishtalar xabarlarining bashoratli tarixini hamda uch farishta xabarlarining tarixini ifodalovchi bashoratli tuzilmani belgilab beradi. Doniyorning so'nggi olti bobi esa yuqorida zikr etilgan ushbu tarixlarning barchasining boshlanishi va yakunida muhrdan chiqariladigan bashoratli xabarlarni ko'rsatadi.

Daniyor kitobining birinchi bobi yer hayvonining tarixining boshida birinchi farishtaning harakati tarixidir. Birinchidan uchinchi boblargacha bo'lgan qism yer hayvonining tarixining oxirida

uchinchi farishtaning harakati tarixidir. To‘rtinchi bob bosh qism sifatida birinchi bob bilan muvofiqlashtirilishi kerak, beshinchi va oltinchi boblar esa yakun qismi sifatida birinchidan uchinchi boblargacha bo‘lgan qism bilan muvofiqlashtirilishi kerak. Yettinchi, sakkizinchi va to‘qqizinchi boblarda ifodalangan bilimning ortishi boshlang‘ich tarix sifatida birinchi bob bilan muvofiqlashtirilishi kerak. O‘ninchi, o‘n birinchi va o‘n ikkinchi boblarda ifodalangan bilimning ortishi esa yakuniy tarix sifatida birinchidan uchinchi boblargacha bo‘lgan qism bilan muvofiqlashtirilishi kerak.

Qator ustiga qator, bu tatbiq yer hayvonining boshlanish tarixini birinchi, to‘rtinchi, yettinchi, sakkizinchi va to‘qqizinchi boblar sifatida belgilaydi. Bu tatbiq, shuningdek, yer hayvonining yakuniy tarixini birinchi bobdan uchinchi bobgacha, beshinchi, oltinchi va o‘ninchi bobdan o‘n ikkinchi bobgacha bo‘lgan boblar sifatida belgilaydi. Shunday qilib, Doniyor kitobi yer hayvonining ham boshlanishi, ham yakuni sifatida taqdim etiladi.

Shunda yer hayvonining boshlanishi Doniyor kitobining birinchi bobi sifatida aniqlanishi mumkin, chunki to‘rtinchi bob birinchi bob ustiga kelib tushishi kerak (satr ustiga satr). Yettinchi, sakkizinchi va to‘qqizinchi boblar ham birinchi bob ustiga kelib tushishi kerak. Demak, yer hayvonining tarixidagi boshlanish Doniyor kitobining birinchi bobi orqali ifodalanadi.

Xuddi shuningdek, yer hayvonining yakuni bilan ham shunday. Yer hayvoni tarixining yakuni birinchi bobdan uchinchi bobgacha bo‘lgan boblar orqali ifodalanadi, beshinchi, oltinchi, o‘ninchi, o‘n birinchi va o‘n ikkinchi boblar esa dastlabki uch bobning ustiga tushishi kerak (satr ustiga satr); shu tariqa, yer hayvoni tarixining yakuni Doniyor kitobining dastlabki uch bobida ifodalanadi.

Birinchi bob boshlanganishni ifodalaydi, so‘ngra birinchi bobdan uchinchi bobgacha bo‘lgan boblar yakunni ifodalaydi; va bir hamda uchdan iborat bu tuzilma Doniyor kitobining bashoratli tuzilishi Vahiy kitobining o‘n to‘rtinchi bobidagi uch farishtaning bashoratli tuzilishiga aynan o‘xshash ekanini ko‘rsatadi. U yerda ham, Doniyordagidek, birinchi farishta alohida bir tarixni ifodalaydi, biroq ayni paytda u uch farishta tarixining uchdan bir qismini ham tashkil etadi. Shu bilan bir vaqtda, bu anglash uch va bir uyg‘unligini aniqlab, ta’kidlar ekan, u ibroniycha “haqiqat” so‘zining ham tuzilishidir; bu so‘z nafaqat Masihni va Xudoning yaratuvchi qudratini, balki Doniyorning birinchi bobida, so‘ngra yana Doniyorning birinchi bobidan uchinchi bobigacha tasvirlangan uch bosqichli sinov va poklanish jarayonini ham ifodalaydi.

Haqiqat bo‘lgan Iso, shuningdek, Birinchi ham, Oxirgi hamdir; va shu munosabat bilan birinchi farishtaning harakati tarixining aynan harfma-harf takrorlanishi uch farishta tarixida ham namoyon bo‘ladi. Shu bois Doniyor kitobining dastlabki uch bobini Doniyorning birinchi bobi ustiga qo‘yish payg‘ambarlik nuqtai nazaridan maqbuldir, chunki ibtido doimo intiho ni tasvirlaydi. Shunday qilib, Doniyor kitobi farishtaning qo‘lidagi “kichik kitob”ga aylanadi, zero Doniyorning “kichik kitobi” Doniyorning birinchi bobida to‘liq ifodalanishi mumkin.

Keyingi maqolada Doniyor kitobi haqidagi tadqiqimizni davom ettiramiz.

Podshoh farmonining qoidalarini ijro etishga hozirlik ko'rayotgan amaldorlar izlayotganlar orasida Doniyor va uning do'stlari ham bor edi. Farmonga ko'ra, ular ham o'limga mahkum etilganini eshitgach, Doniyor "maslahat va hikmat bilan" podshoh soqchilari boshlig'i Ariyo'xdan so'radi: "Nima uchun podshohdan chiqqan bu farmon bunchalik shoshilinch?" Ariyo'x unga podshohning g'aroyib tushi sababli tushgan iztirobi va shu paytgacha eng to'la ishonch bildirib kelgan kishilaridan yordam topa olmaganini aytib berdi. Buni eshitgach, Doniyor, o'z jonini xatarga qo'yib, podshoh huzuriga kirishga jur'at etdi va o'z Xudosiga iltijo qilib, tushni ham, uning ta'birini ham unga ochib berishini so'rash uchun muhlat berilishini yolvordi.

"Shoh bu iltimosga rozi bo'ldi. 'Shundan keyin Doniyor o'z uyiga borib, bu voqeani hamrohlari Hananiyo, Mishoil va Ozariyoga ma'lum qildi.' Birgalikda ular hikmatni nur va bilim Manbaidan izladilar. Ularning imoni shu ongda mustahkam edi: Xudo ularni turgan joylariga O'zi qo'ygan, ular esa Uning ishini qilayotgan va burch talablarini ado etayotgan edilar. Sarosima va xavf paytlarida ular doimo hidoyat va himoya uchun Unga yuzlangan edilar, va U hamisha hozir bo'lgan yordam ekanini isbotlagan edi. Endi esa ular qalb nadomati bilan o'zlarini yana yer yuzining Qoziysiga topshirib, aynan mana shu alohida zarurat vaqtida ularga najot ato etishini yolvorib so'radilar. Va ularning iltijosi behuda bo'lmadi. O'zlari sharaflagan Xudo endi ularni sharafladi. Egamizning Ruhi ular ustiga qo'ndi, va Doniyorga 'tungi vahiyda' shohning tushi hamda uning ma'nosi ochib berildi."

"Doniyolning birinchi qilgan ishi unga berilgan vahiy uchun Xudoga shukrona aytish bo'ldi. U shunday deb hayqirdi: 'Xudoning nomi abadulabad muborak bo'lsin; chunki hikmat va qudrat Unikidir. U zamonlar va fasllarni o'zgartiradi; U shohlarni taxtdan tushiradi va shohlarni taxtga o'tqazadi; U donolarga hikmatni va fahmni biluvchilarga bilimni beradi; U chuqur va maxfiy narsalarni ochib beradi; zulmatda nima borligini biladi, va nur Uning huzurida istiqomat qiladi. Ey ota-bobolarimning Xudosi, menga hikmat va qudrat berganing, va Sendan so'ragan narsamizni endi menga ma'lum qilganing uchun Senga shukr aytaman va Seni madh etaman; chunki Sen endi shohning ishini bizga ma'lum qilding.'" Prophets and Kings, 493, 494.